

ประโยค ป.ธ. ๓
สัมพันธ์ไทย
สอบ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๓๗

โย ทณฺเฑน อทณฺเฑสุ	อปฺปทฺฏเจสุ ทฺสฺสติ
ทสฺนุณฺมณฺเฑตรํ จานํ	ชิปฺปเมว นิคฺจจติ
เวทนํ ผุสฺสํ ชานี	สรีรฺสฺส ว มาทนํ
ครุภํ วาปิ อาพาธํ	จิตฺตฺกฺเขปํ ว ปาปฺเณ
ราชโต วา อุปฺสคฺคํ	อพฺภกฺขานํ ว ทารุณํ
ปริกฺขยํ ว ฌาตีนํ	โภคานํ ว ปภฺงฺคณฺ
อถวาสุส อคารานิ	อคฺคิ ทฺหติ ปาวโก
กายสุส มาทา ทฺปฺปญฺโณ	นิริยํ โส อุปฺปชฺชติตี ๑

ตตฺถ อทณฺเฑสุติ กายทณฺเฑหาทิวริทฺเตสุ ชีณาสเวสุ ๑ อปฺปทฺฏเจสุติ ปเรสุ วา
 อตตฺถนิ วา นิริปฺราเชสุ ๑ ทสฺนุณฺมณฺเฑตรํ จานนฺติ ทสฺสุ ทฺกฺขการเณสุ อณฺเฑตรํ การณํ ๑
 เวทนนฺติ สีสโรคาทิมาทํ ผุสฺสํ เวทนํ ๑ ชานินฺติ กิจฺจาทิคตฺสฺส ฌนฺสฺส ชานี ๑ มาทนนฺติ
 ทตฺถจฺเจทาทิกํ สรีรฺมาทนํ ๑ ครุภนฺติ ปกฺขทตฺถเอกจฺกฺขุปีจสฺสปีกฺฎนิภาวทฺฏจโรคาทิมาทํ ครุภาทาธํ
 วา ๑ จิตฺตฺกฺเขปนฺติ อุมฺมาทํ ๑ อุปฺสคฺคนฺติ ยสฺวิโลปเสนาปติฏฺฏานาทิจฺฉินฺทนาทิกํ ราชโต
 อุปฺสคฺคํ วา ๑ อพฺภกฺขานนฺติ อทฺฏจอสฺสุตฺตอจฺฉินฺติตฺตฺปพฺพํ อิทํ สนฺธิจฺเจทาทิกมฺมํ อิทํ วา
 ราชปฺราธกมฺมํ ตยา กตฺถนฺติ เอวรูปํ ทารุณํ อพฺภกฺขานํ วา ๑ ปริกฺขยํ ว ฌาตีนฺนฺติ อตตฺถโน
 อวสุสโย ภวิตฺถํ สมนฺตถานํ ฌาตีนํ ปริกฺขยํ วา ๑ (ธมฺมปทฺฏจกถาย ปญฺจโม ภาโค/หน้า ๖๓)

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมงพีกา กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ สัมพันธ์ไทย

สตถา สยกตตทา ใน อภาสิ ๑ อาชยาตบท กตตุวจาก อีมา วิเสสน ของ คาทา ๑
อวุตตกมม ใน อภาสิ

โย วิเสสน ของ ปุคคโล ๑ สยกตตทา ใน ทุสสสิ ๑
อาชยาตบท กตตุวจาก ทณฺเฑน กรณ ใน ทุสสสิ
อทณฺเฑสุ กิติ อปฺปทฺฏเจสุ กิติ วิเสสน ของ ชีณาสเวสุ ๑
อาธาร ใน ทุสสสิ โส วิเสสน ของ ปุคคโล ๑ สยกตตทา ใน
นิกจฺจติ และ ปาปุณเ ๑ อาชยาตบท กตตุวจาก ทสฺสนฺ
วิเสสน ของ จานานํ ๑ นิทฺธารณ ใน อณฺเฑตรํ จานํ ๑
นิทฺธารณเีย อณฺเฑตรํ วิเสสน ของ จานํ ๑ อวุตตกมม ใน
นิกจฺจติ ชิปปิ กิริยาวิเสสน ใน นิกจฺจติ เอว คัพฺพ อวธารณ
เข้ากับ ชิปปิ เวทนํ กิติ ชานี กิติ เมทณํ กิติ อาพาร
กิติ จิตฺตฺกเขเป กิติ อุปลศฺคํ กิติ อพฺภากฺขานํ กิติ ปริกฺขย
กิติ ปภงฺกฺคณํ กิติ อวุตตกมม ใน ปาปุณเ ผรฺส วิเสสน ของ
เวทนํ สรริสฺส ภาวาทิสฺมพฺพนฺธ ใน เมทณํ ครุกํ วิเสสน ของ
อาพารํ ปิ คัพฺพ อเปกฺขตฺต เข้ากับ วา คัพฺพ ราชโต
อปาทาน ใน อุปลศฺคํ ทารุณํ วิเสสน ของ อพฺภากฺขานํ ฉาตีณ
ใน ปริกฺขย โภคานํ ภาวาทิสฺมพฺพนฺธ ใน ปภงฺกฺคณํ วา แก
คัพฺพ ปทฺวิกปฺตฺต เข้ากับ ผรฺส เวทนํ ชานี สรริสฺส
เมทณํ ครุกํ อาพารํ จิตฺตฺกเขเป ราชโต อุปลศฺคํ ทารุณ
อพฺภากฺขานํ ฉาตีณ ปริกฺขย และ โภคานํ ปภงฺกฺคณํ อถวา
คัพฺพ อปรนฺย อคฺคิ สยกตตทา ใน ททติ ๑ อาชยาตบท
กตตุวจาก อสฺส วิเสสน ของ ปุคคฺลสฺส ๑ สามีสฺมพฺพนฺธ
ใน อคฺคารานิ ๑ อวุตตกมม ใน ททติ ปาวโก วิเสสน

ของ อคติ โส วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๑ สยกตฺตา ใน
อุปปชฺชติ ๑ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก กายสฺส ภาวาทิสฺมฺพฺนฺธ
ใน ฌาตา ๑ เหตุ ใน อุปปชฺชติ ทุปฺปญฺญเวย วิเสสน ของ
ปุคฺคโล นิริยํ อวฺตตกมฺม ใน อุปปชฺชติ อิติ คัมภีร์ สฺรูป ใน
อิมก คาทา ๑

ตตฺถ วิเสสน ของ ปทสฺส ๑ นิทฺฐารณ ใน ปทสฺส อทฺถนฺทสฺส สฺรูป ใน อิติ ๑
คัมภีร์ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ นิทฺฐารณีย และ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ

กายทณฺหาทิวิริเตสฺส วิเสสน ของ ฌีณาสเวสฺส ๑ อาชาร ใน ทฺสฺสติ อิติ คัมภีร์ สฺรูป
ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

อฺปปทฺฏเจสฺส สฺรูป ใน อิติ ๑ คัมภีร์ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ ปเรสฺส
วิเสสน ของ ชเนสฺส ๑ กิตฺติ อตฺตนิ กิตฺติ ภินฺนาชาร ใน นิริปฺราเชสฺส วา สอง คัมภีร์
ปทวิกปฺปตฺถ เข้ากับ ปเรสฺส ชเนสฺส และ อตฺตนิ นิริปฺราเชสฺส วิเสสน ของ ฌีณาสเวสฺส
อิติ คัมภีร์ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

ทสฺสนสฺนมฺมณฺวตฺร จานํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัมภีร์ สฺรูป ใน คาทาปาทสฺส ๑
สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ ทสฺส วิเสสน ของ ทฺกขการณฺสฺส ๑ นิทฺฐารณ ใน อยฺณตฺร
การณํ ๑ นิทฺฐารณีย อยฺณตฺร วิเสสน ของ การณํ ๑ อวฺตตกมฺม ใน นิคจฺจติ อิติ
คัมภีร์ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

เวหนํ สฺรูป ใน อิติ ๑ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ สีสโรคาทิมาทํ
กิตฺติ ผรฺุสํ กิตฺติ วิเสสน ของ เวหนํ ๑ อวฺตตกมฺม ใน ปาปฺเณ อิติ คัมภีร์ สฺรูป ใน
อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

ชานี สฺรูป ใน อิติ ๑ คัมภีร์ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ
กิจฺจณฺทิตฺตสฺส วิเสสน ของ ธนสฺส ๑ ภาวาทิสฺมฺพฺนฺธ ใน ชานี ๑ อวฺตตกมฺม ใน ปาปฺเณ
อิติ คัมภีร์ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

ฌาหนํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัมภีร์ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ
ทตฺถจฺเจทาทิกํ วิเสสน ของ สรรีฌาหนํ ๑ อวฺตตกมฺม ใน ปาปฺเณ อิติ คัมภีร์ สฺรูป ใน
อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

ครุภํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัมภีร์ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมฺพฺนฺธ ใน อตฺโถ
ปทขทตฺเตจกขุปฺจิสปฺปิฏณฺณาภวฺภูจโรคาทิมาทํ วิเสสน ของ ครุภาทฺร ๑ อวฺตตกมฺม ใน

ปาปฺเน วา คัพฺทํ ปทวิกฺขุปรตฺตํ เข้ากับ ปกฺขทตฺตอเอกจฺกขุปิจสฺสปิฏณินา วา กฺกุจโรคาทินา ทฺ คฺรูกาพาธํ
 อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

จิตฺตทฺเขเป สฺรูป ใน อิติ ๑ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมพฺนฺธ ใน อตฺโถ อุมฺมาทํ
 อวฺตุตทกมฺม ใน ปาปฺเน อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

อุปสคฺคํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺทํ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมพฺนฺธ ใน อตฺโถ
 ยสฺวีโลปเสนาปติฏฺจานาทิ อจฺฉินฺหนาทิกํ วิเสสน ของ อุปสคฺคํ ราชโต อปาทาน ใน อุปสคฺคํ ๑
 อวฺตุตทกมฺม ใน ปาปฺเน วา คัพฺทํ ปทวิกฺขุปรตฺตํ เข้ากับ ยสฺวีโลปเสนาปติฏฺจานาทิ-
 อจฺฉินฺหนาทิกํ ราชโต อุปสคฺคํ อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

อพฺภกฺขานํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺทํ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสฺมพฺนฺธ ใน อตฺโถ
 อธิฏฺจอสฺสฺตอจฺฉินฺตฺตปฺพุพฺพํ กิตี เหวรูป กิตี ทารุณํ กิตี วิเสสน ของ อพฺภกฺขานํ อิทํ
 สองบท วิเสสน ของ สฺนฺธิจฺเจทาทิกมฺมํ และ ราชปฺราธกมฺมํ สฺนฺธิจฺเจทาทิกมฺมํ และ
 ราชปฺราธกมฺมํ วฺตุตทกมฺม ใน กตํ ตยา อนนฺทิตกตฺตทา ใน กตํ ๑ กิตฺตท กมฺมวาทก
 วา สองคัพฺทํ ปทวิกฺขุปรตฺตํ เข้ากับ อิทํ สฺนฺธิจฺเจทาทิกมฺมํ และ อิทํ ราชปฺราธกมฺมํ
 อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน เหวรูป อพฺภกฺขานํ อวฺตุตทกมฺม ใน ปาปฺเน วา คัพฺทํ ปทวิกฺขุปรตฺตํ
 เข้ากับ อธิฏฺจอสฺสฺตอจฺฉินฺตฺตปฺพุพฺพํ อิทํ สฺนฺธิจฺเจทาทิกมฺมํ อิทํ วา ราชปฺราธกมฺมํ ตยา
 กตฺนฺติ เหวรูป ทารุณํ อพฺภกฺขานํ อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

ปริกฺขยํ วา ฉาตฺตีนํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺทํ สฺรูป ใน คาถาปทสฺส ๑ สามีสฺมพฺนฺธ
 ใน อตฺโถ อตฺตโน สามีสฺมพฺนฺธ ใน อวสฺสโย ๑ วิกิตฺกตฺตทา ใน ภวิทํ ๑ ตุมตฺถสมฺปทาน ใน
 สมตฺถานํ ๑ วิเสสน ของ ฉาตฺตีนํ ๑ ภาวาทิสฺมพฺนฺธ ใน ปริกฺขยํ ๑ อวฺตุตทกมฺม ใน
 ปาปฺเน วา คัพฺทํ ปทวิกฺขุปรตฺตํ เข้ากับ อตฺตโน อวสฺสโย ภวิทํ สมตฺถานํ ฉาตฺตีนํ ปริกฺขยํ
 อิติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อตฺโถ ๑ ลิงคตฺถ ๑

พระเทพปัญญาเมธี ชวนปญฺโญ วัดไตรมิตรวิทยาราม
 สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ.
 ตรวจแก้.